

Πόσο πίσω από τὸ Θέατρο τῆς πρωτοπορίας μᾶς μετέφερε ἡ παράσταση ποὺ ὀργάνωσε τὸ Ἑθνικὸ Θέατρο γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ μνήμη τοῦ Γρ. Ξενόπουλου, τώρα ποὺ συμπληρώνονται δέκα χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατό του! Ὅσο ὅμως κι ἂν σφοδρὰ θὰ ἐπιθυμούσαμε νὰ δώσουμε τὰ πρωτεῖα στοὺς νέους, νὰ διαπιστώσουμε ὅτι «τὸ περιβόλι ποὺ κληρονόμησαν» τὸ καλλιέργησαν καὶ τὸ ἔφεραν σὲ πλήρη ἀνθήση, κι ὅσο κι ἂν τὸ ἔργο «Ὁ Πειρασμός», ποὺ προέκρινε νὰ ἀνεβάσει τὸ Ἑθνικὸ Θέατρο, ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἀρτιότερα καὶ πιδ χαρακτηριστικὰ ἔργα τοῦ συγγραφέα του (δὲ θὰ ἔπρεπε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πιδ ἄρτια καὶ πιδ χαρακτηριστικὰ ἔργα νὰ εἶχε προτιμηθεῖ, ἀφοῦ προπάντων ἡ παράσταση εἶχε πανηγυρικὸ χαρακτήρα;), εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν ἀπόλυτη ὑπεροχὴ τοῦ γηραιοῦ Ξενόπουλου. Ὁ Ξενόπουλος ὑπῆρξε ἓνας μέγιστος τεχνίτης, καὶ καλὸ καὶ ἀποδοτικὸ θὰ ἦταν εἰς νέοι, ἀντὶ νὰ προσπερνοῦν μπροστά του μὲ κάποια περιφρόνηση καὶ πολλὴ ὑπεροψία, νὰ θελήσουν νὰ φοιτήσουν κοντά του καὶ νὰ τὸν παραδεχθοῦν γιὰ δάσκαλο, πρὶν προχωρήσουν πρὸς πέρα. Γιατὶ ἡ τεχνικὴ, τὸ ἐπιμελημένο γράψιμο, ἡ ζυγισμένη, ἰσορροπημένη, ἀρχιτεκτονημένη σύνθεση, ἡ πλαστικὴ ἀναγγραφή τῶν προσώπων, ἡ ζωντάνια ποὺ ἀποκτοῦν αὐτὰ τὰ πρόσωπα εἶναι σπουδαῖα, σημαντικὰ, βασικὰ προσόντα. Ἡ σύνθεση τοῦ «Πειρασμοῦ» εἶναι ἀσφαλῶς παλαιωμένη· σήμερον, ποὺ οἱ «πειρασμοὶ» εἶναι τόσο ἀφθονοί, ὥστε ἔχασαν πιά διεγερτικὴ τοὺς ἐπενέργεια, ἡ καμαριερούλα ποῦ, ἐπειδὴ ἐν καιρὸ τῆς τὰ προκλητικὰ θηλυκὰ ἦταν σπάνιο εἶδος, ἀναπτύσσει ὁλόκληρη μιὰ οἰκογένεια, μᾶς κάνει λίγο τὴν ἐντύπωση ἑνὸς παλαιοντολογικοῦ ὑπολείμματος. Ἐν τούτοις «Ὁ Πειρασμός», ἐπειδὴ ὁ Ξενόπουλος δούλεψε τὴν κωμωδία του ἀγάπῃ, μὲ στοργή, καὶ σμίλεψε τὰ καθέκαστά της, ὅχι μό-

νον ἀντέχει ἀκόμα στη Σκηνή, διατηρεῖ στη Σκηνή τὴ ζωντάνια της, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναδίδει αἰσθητότατα πολλὴ δροσιά.

Τὸ θαῦμα τῆς τεχνικῆς ποὺ συντηρεῖ τὴ διάρκεια τὸ συμπλήρωσε, τὸ ὁλοκλήρωσε ἡ ἐρμηνεία. Ὁ σκηνοθέτης κ. Σολομὸς βρισκότανε στὶς πολὺ εὐφορες ὥρες του: καὶ χρησιμοποίησε πολὺ ἐπιδέξια—χωρὶς νὰ τὰ καταστήσει φορτικὰ—τὰ γραφικὰ ἐποχικὰ στοιχεῖα ποὺ προσδίδουν χρῶμα κι ἄρωμα, καὶ ἀφαίρεσε κάθε ὑποψία βάρους καὶ χονδρότητας, χυδαιότητας, ποὺ εἶχαν ζημιώσει προηγούμενες παραστάσεις, καὶ προπάντων ἐπενόησε γιὰ τὴ σκηνογράφηση, τὴν ὁποία ἐξετέλεσε καλαισθητὰ ὁ κ. Κλώνης ἀλλὰ φανέρωνε ἐκδηλὰ ὅτι τίς ὁδηγίες τίς εἶχε δώσει ὁ σκηνοθέτης, ὅτι εἶχε ἀπ' αὐτὸν τὴν προέλευση, μερικὰ διακοσμητικὰ θέματα (σχάλες, ἐξῶστες κτλ.) ποὺ ἔδωσαν τὴ δυνατότητα «Ὁ Πειρασμός» νὰ ξαναφρεσκαρισθεῖ. Ἡ κωμωδία αὐτὴ ποὺ, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ξενόπουλος, τὸ 1936 εἶχε κιόλας σημειώσει ἀμέτρητες παραστάσεις, κι ἀπὸ τότε παίχθηκε καὶ ξαναπαίχθηκε ἀπὸ τὸ «Ἐθνικὸν» καὶ τὸ Ἑλεύθερο Θέατρο, ξαναπαρουσιάσθηκε ἀνανεωμένη, μὲ μιὰ γυαλάδα ποὺ τὴν ξαναβάφτισε μέσα στὴ δροσιά της.

Τὴ λάμψη αὐτὴ τῆς τῆς χάρισαν, μαζὶ μὲ τὸν κ. Σολομό, κι ὅλοι περίπου οἱ ἡθοποιοί. Μόνο στοὺς δευτερεύοντες ρόλους, καὶ εἰδικὰ στὰ μέρη τοῦ Γ. Δρογκᾶ καὶ τοῦ σκαπανέα Μήτσου, παρατηρήθηκαν κάμψεις, ἰσχνότητες κι ἀνεπάρκειες, ποὺ βέβαια δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ παρουσιάζονται στὴν Κρατικὴ Σκηνή, ἀλλὰ ποὺ ὅπωςδήποτε ἐξουδετερώθηκαν ἀπὸ τίς ἐξοχες ἐπιτεύξεις τῶν κ.κ. Θ. Σαρρῆ, Μ. Μπούχλη, τῆς Κας Ἀθ. Μουστάκια, τῆς Κας Ἑλ. Νενεδάκη, τῆς Κας Μιράντας, τοῦ κ. Ν. Τζόγια, καὶ ἐντελῶς ἰδιαίτερα τοῦ κ. Χρ. Νέζερ, τοῦ μοναδικοῦ κι ἀπαράμιλλου, τοῦ μέγιστου καλλιτέχνη, τῆς Κας Ἀν. Κυριακοῦ, ἡ ὁποία ἔπαιξε τὸ μέρος της μὲ γοητευτικὸτατὴ χάρη, μὲ λεπτότητα, πικάντικη τσαχπινιά, μ' ἓνα τρόπο ποὺ βέβαια δὲν κατέπληξε ὅσους ἀπὸ καιρὸ τὴν παρακολουθοῦν καὶ τῆς ἔδωσαν τὴν ἐμπιστοσύνη τους, ἀλλὰ ποὺ ὀριστικά

τὴν ἐπέβαλε σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς πολὺ ὑπολογίσιμες δυνάμεις τῆς νέας θεατρικῆς γενιᾶς, τῆς Κας Ν. Ἀγγελίδου. Θετικότετοι συντελεσταὶ τῆς ἐπιτυχίας ἦταν καὶ τὰ ἐξαίσια, ὅπως πάντα, κοστούμια τοῦ κ. Ἀντ. Φωκᾶ.